

50 Večernji list, subota, 12. lipnja 2021.

Naučili su nas da mrzimo ne samo narode, već i pisma. Mrziti pismo znači mrziti čovjeka koji ga ispisuje

“ MI SMO MAKEDONIJI DODALI PRIDJEV ‘SJEVERNA’ SMATRAJUĆI DA JE TO NAJMANJA ŠTETA OD PREIMENOVANJA. MISLIM DA SMO NESMOTRENO DODALI PRIDJEV SJEVERNA, NE POMIŠLJAJUĆI DA SMO TIME OTVORILI PROCES POTIRANJA MAKEDONSKOG IDENTITETA; POVIJESTI I JEZIKA. BUGARI VEĆ TVRDE DA JE NJIHOVA JER SU ‘IZNAD NAS’”

DRAŽAN PODGORČIĆ

P
rošle su dvije godine, a u svakoj je kod nas počelo prvo Češko slavlje kupljanja knjiga u kojima se spominju ljudi Seljani, a u drugim popisana načina na kojima su se ljudi Seljani bavili. A svaka knjiga je ujedno i povijest, a svaka povijest je ujedno i knjiga. Razgovara o svome slobodnom vještini, te je Branimir Potuk branimir.potuk@vecemjil.net

Nakon zbirke drama, knjige o Matosu na kojem je magistrirao i dva najčitanija i najprevodenja romana ("Pupak svijeta" i "Vještice"), iz bogatog i po broju čitatelja i izdanja iznimno uspješnog opusa makedonskog pisca Venka Andonovskog na hrvatskom jeziku se ovih dana pojавio i njegov roman "Azbuka za neposlusne", u izdanju TIM preseša i u prijevodu Borisa Pavlovskega. Venko Andonovski je slijepi pisac, ali i teoretičar, a na skopskom Filološkom fakultetu, između ostalog, i profesor hrvatske književnosti. Pismo, njegov nastanak, razvoj i propadanje, jedna je od glavnih njegovih tema kojom se opsesivno i literarno majstorski bavi i u "Azbuci za neposlusne", smještenej u vrijeme kada se Ćiril i Metod pripremaju za svoju misiju među slavenskim narodima. Kao umjetnik i teoretičar Venko Andonovski se u ovom razgovoru također pokazao i vrlo pozvani i upućenim da nam objasni noviju makedonsku povijest, uzroke i posljedice promjene imena države, identitetske eksperimente s čitavom nacijom, teškoće koje Sjeverna Makedonija na putu prema EU ima s Bugarskom te kako političari, uz pomoć neodgovornih povjesničara, kroje budućnost prekrajući prošlost.

Igram slučajem ovaj naš dopisni razgovor počinjemo 24. svibnja kada je u pravoslavnom kalendaru blagdan svete braće Ćirila i Metoda. U Sjevernoj Makedoniji to je i državni praznik koji vam čestitam. Što taj dan znači vašoj državi, a što vam to osobno?

Državi znači ispostovati povijest i time ostati korekstan prema tradiciji, i to prema jednom dosta mutnom pojmu povijesti, jer ga je sama politika svojim odstupanjima prema svjetskim centrima moći zamutila. Za mene, to je blagdan ne samo pismenosti, već i moje umjetnosti: opšejednut sam pismima, abzikama, grafičima, narodima i civilizacijama koji ih koriste. To se uostalom vidi i u romanu "Azbuku za neposlusne". Mislim da je pismo najveći izum čovječanstva dosad. Mi podcjenjujemo značaj pisma, posebno zbog eksplozije današnjih digitalnih i pametnih uređaja. Mi uopće i nemamo svijest o memoriji pisma. Svako slovo, svaki grafem pamti vlastitu povijest od pikograma do današnjeg konvencijom utvrđenog izgleda, čak pamti i svakog svog korisnika, bio on akademik